

6. EU's optræden udadtil

Forfatningstraktaten

- Understreger, at målet for EU's optræden udadtil er at fremme EU's værdier og at bidrage til fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling, mellemfolkelig solidaritet og respekt, fri og retfærdig handel, fattigdomsbekæmpelse, beskyttelse af menneskerettighederne, samt overholdelse og udvikling af folkeretten, herunder principperne i FN-pagten.
- Styrker sammenhængen og effektiviteten ved at samle alle eksterne spørgsmål, samt ved at indføre en EU-udenrigsminister, der bistås af en fælles udenrigs-tjeneste
- Fastholder den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik som et særligt, grundlæggende mellemstatsligt samarbejdsområde.
- Fastholder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik og dens hovedsigte på krisestyringsopgaver på grundlag af medlemslandenes militære og civile kapaciteter.
- Forpligter EU-landene til gensidig bistand i tilfælde af et væbnet angreb. NATO vil fortsat være rammen for Danmarks og de øvrige allieredes kollektive forsvar.
- Forpligter EU-landene til gensidig undsætning i tilfælde af terrorangreb, naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer.

Et hovedformål med forfatningstraktaten er at sætte EU i stand til at påtage sig et større globalt ansvar. EU skal bidrage til fred, sikkerhed, bæredygtig udvikling af jorden, mellemfolkelig solidaritet og gensidig respekt, fri og fair handel, udryddelse af fattigdom og beskyttelse af menneskerettighederne, især børns rettigheder, samt nøje overholdelse og udvikling af folkeretten, navnlig overholdelse af principperne i FN pagten.

Bestemmelserne inden for de enkelte delområder for EU's optræden udadtil bevares i store træk uændrede. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik bevarer således sin grundlæggende mellemstatslige karakter, og den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik har fortsat som sit hovedformål at sætte EU i stand til at gennemføre såkaldte Petersberg-operationer, der omfatter opgaver fra humanitære indsatser til fredsska-

belse med militære midler. På nogle områder, f.eks. humanitær bistand, præciserer forfatningstraktaten allerede eksisterende muligheder for samarbejde.

Den helt centrale nydannelse i forfatningstraktaten er bestræbelsen på at styrke samordningen af EU's eksterne politikker.

Det sker for det første ved at samle de retsgrundlag, som vedrører EU's optræden udadtil. EU's eksterne politikker omfatter først og fremmest den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, den fælles handelspolitik, økonomisk samarbejde med tredjelande, udviklingspolitik og humanitær bistand. Hertil kommer eksterne aspekter af interne EU-politikker. Forfatningstraktaten indfører desuden en bestemmelse om gensidig bistand i tilfælde af væbnet angreb og en bestemmelse om gensidig solidaritet i tilfælde af terrorangreb mod og naturkatastrofer i et medlemsland.

For det andet oprettes et nyt embede som EU-udenrigsminister. Medlemslandene vil fortsat have det sidste ord i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, men EU-udenrigsministeren vil styrke EU's evne til at tale med én stemme og til at koordinere de mange forskellige instrumenter både inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og inden for de øvrige områder for EU's optræden udadtil. På alle eksterne områder vedtager Det Europæiske Råd med enstemmighed strategiske retningslinjer, mens Rådet og Kommissionen – bistået af EU-udenrigsministeren – sikrer sammenhæng mellem de forskellige områder af EU's optræden udadtil.

6.1 Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

Karakteren af og målsætningerne for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er i store træk uændrede. Samtidig har det været et særligt ønske at styrke effektiviteten og sammenhængskraften inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik forbliver et særligt, grundlæggende mellemstatsligt samarbejdsområde. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik udgør sin egen kompetencekategori, jf. art. I-15, ved at lovgivning inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik udtrykkeligt er udelukket,